

Необхідно зазначити, що разом із тим, що суднобудівники керуються аналізом факторів, викладених вище, для них велике значення має визначення груп ризику, з якими стикаються суднобудівники в процесі своєї роботи. Суднобудівна промисловість у значній мірі схильна до ризиків, які представлені на рис. 3.

Безумовно, важливість визначення ступеню впливу відіграє великого значення. Замовник прагне, щоб контракт був виконаний точно в строк, та отримати якісно виготовлене судно. Однак ризики, в яких функціонує підприємство, можуть призвести до збільшення собівартості, що в ряді випадків позначається на строках здачі, що є недопустимим для більшості замовників через те, що фінансування здійснюється з використанням кредитних ресурсів.

Висновки

Сформульовані основні завдання для суднобудівної промисловості, проте можливість досягнення їх у середньостроковій перспективі викликає стурбованість. Суднобудівна промисловість знаходиться у складному становищі. Невисока результативність діяльності, яку демонструють основні підприємства, пов'язані насамперед із відсутністю достатньої кількості замовлень на національних верфях. У світлі цьо-

го визначено найсуттєвіші фактори, що впливають на замовлення суден.

Також визначено основні групи ризику, що значною мірою впливають на їхній розвиток. Серед основних є ризики політичні, пов'язані з регуляторною політикою суднобудування та через відсутність у підприємств власних обігових коштів у достатній мірі – кредитні ризики.

Список використаних джерел

1. Гребеник Е. Верфи подсоединят к госбюджету / Е. Гребеник // Экономические Известия №121 (1581) від 19.07.2011. – С. 1. Електрон. ресурс – Режим доступу: <http://markets.eizvestia.com/full/verfi-podsoedinyat-k-gosbyudzhetu>
2. Лебедев В.П. Политика, экономика и судостроение в Украине / В.П. Лебедев // Транспорт. – 2009. – №32. Електрон. ресурс – Режим доступу: <http://www.interlegal.com.ua/ru/articles/sealaw/lebedev/>
3. Пересыпкин В.И., Буянов С.И., Романенко А.А. Состояние и перспективы развития транспортного флота России на фоне мирового судостроения / В.И. Пересыпкин // Судостроение. – 2011. – №2. – С. 9–15.
4. Ткалич Д. Судостроительный прорыв / Д. Ткалич. Електрон. ресурс – Режим доступу: // <http://www.metalika.ua/articles/sudostroitelnyi-proryv.html>

Т.М. КОРНІЄНКО,

здобувач, старший викладач, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Комплекс заходів для вдосконалення системи стратегічного управління якістю продукції на хлібопекарських підприємствах харчової промисловості

У статті розглядається комплекс заходів для вдосконалення системи стратегічного управління якістю продукції на хлібопекарських підприємствах, який є одним з основних важелів для забезпечення ефективного управління якістю виробництва хліба і хлібобулочних виробів у харчовій промисловості.

Ключові слова: хлібопекарські підприємства, якість, управління, процеси, принципи, асортимент, працівники, лідерство, планування.

В статье рассматривается комплекс мероприятий для усовершенствования системы стратегического управления качеством продукции на хлебопекарных предприятиях, который является одним из основных рычагов для обеспечения эффективного управления качеством производства хлеба и хлебобулочных изделий в пищевой промышленности.

Ключевые слова: хлебопекарные предприятия, качество, управление, процессы, принципы, асортимент, работники, лидерство, планирование.

The system of management of products quality of baking enterprises is one of the main factors for the insuring of effective quality management.

Keywords: quality, management, processes, principles, assortment, workers, leadership, planning.

Постановка проблеми. Проблеми, що пов'язані з удосконаленням стратегічної системи управління якістю продукції, пов'язані безпосередньо з потребами, які полягають у пропозиціях певних заходів, які впливають на поліпшення системи якості, оскільки висока якість виробленої продукції є важливим фактором підвищення конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Аналіз літературних джерел вказує на те, що на конкурентоспроможність продукції впливає перш за все: ціна на продукцію, її упаковка, структура споживання, репутація хлібопекарських підприємств, поведінка конкурентів. Дослідження діяль-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ності підприємств із виробництва хлібопекарської продукції в процесі аналізу показали, що основними та першочерговими напрямками підвищення конкурентоспроможності продукції є вдосконалення системи управління якістю. Серед вчених, які вивчали питання з стратегічного управління якістю продукції в харчовій промисловості, були такі зарубіжних вчені: Е. Демінг, Дж. Джуран, К. Ісікаву, Г. Додж, В. Шухарт, А. Фейгенбаум, Ф. Тейлор.

Серед вітчизняних вчених вагомих внесок у розвиток теорії і практики стратегічного управління якістю внесли В.П. Адлер, Г.Г. Азгальдов, І.М. Бойчик, В.Г. Версан, А.В. Глічев, О.В. Глудкін, Л.В. Дейнеко, А.О. Заїнчковський, В.Б. Захожай, В.А. Лapidус, Д.С. Львов, І.І. Мазур, В.Д. Малигіна, В.М. Мішин, Т.Л. Мостенська, І.В. Новойтенко, В.А. Огвоздін, В.А. Павлова, М.З. Свиткін, Ж.К. Сіднева, Л.Д. Титоренко, Л.В. Тюха, А.Ю. Чорний, М.І. Шаповал, Д.К. Шевченко, С.О. Юшин та ін.

Метою статті є визначення комплексу заходів для вдосконалення системи стратегічного управління якістю хліба і хлібопекарських виробів на підприємствах харчової промисловості.

Виклад основного матеріалу. Для покращення функціонування системи якості виробленої продукції необхідно вирішити проблеми, які полягають у пропозиції заходів, що впливають на високу якість і які є важливим фактором підвищення конкурентоспроможності.

Аналіз літературних джерел вказує на те, що на конкурентоспроможність продукції впливає перш за все: ціна на продукцію, її упаковка, структура споживання, репутація хлібопекарських підприємств, поведінка конкурентів. Дослідження діяльності підприємств з виробництва хлібопекарської продукції в процесі аналізу показали, що основними та першочерговими напрямками підвищення конкурентоспроможності продукції є вдосконалення системи управління якістю. Для вдосконалення системи стратегічного управління якістю хлібобулочної продукції відобразимо систему напрямів на рис. 1 [1, 2, 4, 5]

1. Підвищення рівня матеріально-технічної бази виробництва

Проведені дослідження показують, що цей фактор відіграє вирішальну роль для забезпечення високої якості, а отже і конкурентоспроможності продукції. Результати досліджень дають усі підстави стверджувати, що за наявності дещо застарілого обладнання на рівні матеріально-технічної бази виникають періодичні простоя технологічного процесу, пов'язані із зупинкою печей, нестачею пари в печах, порушенням часового режиму випікання, що, своєю чергою, призводить до дефектів хліба, а саме: підрив, бокові розриви, відсутність глянцю, підгорілість поверхні скоринки та інші.

Під час проведення анкетування працівників досліджуваних підприємствах отримані результати свідчать про необхідність поступової заміни обладнання внаслідок його фізичного та морального зносу.

У зв'язку з тим, що рівень втрат залишається все одно високим на всіх досліджуваних підприємствах, необхідне підвищення рівня матеріально-технічної бази виробництва.

У процесі дослідження вважаємо, що для покращення впливу фактора необхідно впровадити на хлібопекарських підприємствах заходи, які будуть направлені на підвищення рівня використання матеріально-технічної бази виробництва (рис. 2).

У сукупності запропоновані заходи дадуть змогу забезпечити безперервність технологічного процесу і приведуть до підвищення рівня прогресивності матеріально-технічної бази виробництва в цілому, а також до зростання якості продукції, що випускається.

2. Удосконалення контролю якості

Цей фактор має неопосередкований вплив на якість кінцевої продукції і пряий вплив на інші фактори. Основна закономірність управління якістю хлібобулочної продукції полягає в залежності якості від невідривності й комплексності контролю по всіх напрямках: вхідного контролю якості сировини, контролю за перебігом технологічного процесу виробництва, контролю готової продукції та контролю за продукцією після її випуску.

Аналіз процесу здійснення контролю на досліджуваних підприємствах показав, що вони застосовують такі види

Рисунок 1. Комплекс заходів для вдосконалення системи управління якістю

Джерело: [7, с. 162].

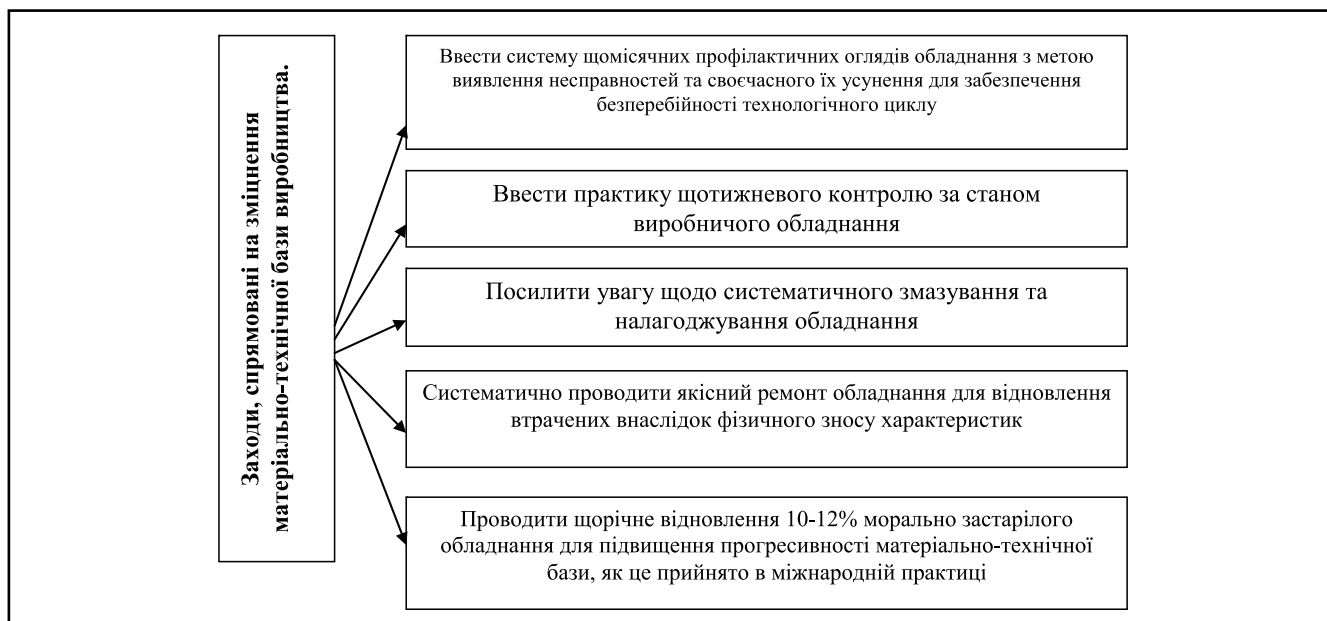

Рисунок 2. Шляхи підвищення рівня використання матеріально-технічної бази виробництва

Джерело [3, с. 43].

контролю: вхідний контроль сировини (технохімічний, бактеріологічний), узгоджений із органами державного нагляду; контроль технологічного процесу виробництва відповідно до Програми виробничого контролю з виконання вимог нормативно-технічної документації (ДСТУ, ТУ, ГОСТ); контроль готової продукції, а також контроль за поверненням з торговельної мережі. Слід зазначити, що при існуючих методах та прийомах контролю є певні недоопрацювання в організації контролю за якістю продукції.

Ураховуючи вищезазначене, необхідне введення статистичних методів контролю якості продукції за основними ор-

ганолептичними та фізико-хімічними показниками на досліджуваних підприємствах під час здачі її виробничими підрозділами на склад або торговельним підприємствам. Статистичний метод контролю заснований на використанні вибіркової перевірки, при якій контролюється тільки відібрана продукція, що дозволяє заощаджувати час та грошові ресурси під час контролю [10, 12]. Вважаємо за доцільне проведення статистичного приймального контролю за альтернативною ознакою, яка буде мати результативність за двома взаємоключними випробуваннями, тобто віднесення продукції до дефектної чи придатної. Послідовність застосування багаторів-

Рисунок 3. Схема багаторівневого приймального контролю якості продукції

невого вибіркового контролю за альтернативною ознакою запропоновано у вигляді схеми на рис. 3 [7, 9, 11].

У даному випадку для усунення впливу коливання розмірів щоденного виробітку на об'єктивність контролю необхідно встановлювати приймальне число (приймальний рівень якості), розмір вибірки, що підлягає контролю, та браковане число у відсотках від обсягу виробленої та представленої до задачі продукції.

На основі статистичних методів контролю якості, за результатами вибіркової оцінки й аналізу якості мають вживатися заходи для регулювання технологічного процесу виробництва, зупинки та усунення негативних факторів, які впливають на отримання бракованої продукції, що дозволить забезпечити циклічно регулюючий процес виготовлення хлібобулочних виробів та регулярно і комплексно впливати на технологічний процес.

3. Підвищення якості сировини

Цей фактор справляє важливий вплив на першорівневе значення для забезпечення високої якості хліба і хлібобулочних виробів, оскільки якість сировини (борошно) на 70–80% визначає характеристики кінцевої продукції. Керуючись принципом взаємовигідної співпраці з постачальниками, для усунення існуючих недоліків вважаємо за доцільне запропонувати використання методики комплексної оцінки постачальників сировини для хлібопекарських підприємств, що дозволяє відібрати найбільш надійних постачальників для встановлення міцних довгострокових зв'язків [7].

4. Удосконалення організації виробництва та праці

Рівень організації виробництва на досліджуваних підприємствах достатньо високий. За оцінками працівників хлібопекарських підприємств, основні причини появи дефектів, пов'язані з перебоями в роботі обладнання, доставок сировини, що викликані зовнішніми причинами (віддаленість регіону, відсутність нормальної конкуренції на ринку сировини та інше), порушенням безперервності технологічного процесу виробництва через високу зайнятість печей, несвоєчасного огляду печей та ремонту.

Вважаємо за доцільне запропонувати ввести жорстку відповідальність контролерів при виявленні браку на підконтрольному місці, що дозволить забезпечити більш відповідальне відношення до виконання своїх обов'язків та підвищити ефективність заходів, спрямованих на підвищення функціонування системи управління якістю.

5. Підвищення кваліфікації кадрів та якості праці працівників

Цей фактор включає такі складові впливу на якість продукції: рівень кваліфікації кадрів, наявність досвіду роботи та високих кваліфікаційних навичок, дотримання трудової та технологічної дисципліни, загальне відношення до праці та культури виробництва.

На нашу думку, удосконалення впливу фактора доцільно здійснювати за такими напрямками:

– підвищення кваліфікації виробничих працівників, зайнятих на основному виробництві. Вважаємо за доцільне на-

правляти кращих працівників, технологів, майстрів для закордонного стажування на підприємствах і вивчення їх передового досвіду. Японськими спеціалістами в напрямі управління якістю успішно доведена ефективність підготовки і перепідготовки працівників тільки вищої кваліфікації;

– для зменшення плінності кадрів і формування повноцінного виробничого колективу, а також стимулювання підвищення виробничої якості необхідно впровадження механізму мотивації працівників за досягнутими показниками, що на досліджуваних підприємствах не застосовується.

6. Удосконалення маркетингової політики підприємства

Важливим напрямом підвищення конкурентоспроможності продукції досліджуваних хлібопекарських підприємств є удосконалення маркетингової політики, яка включає діяльність на ринку товарів, послуг та здійснюватиметься в цілях стимулювання збуту товарів, розвитку і прискорення обміну з метою кращого задоволення споживачів й отримання прибутку [6].

Дослідження існуючої маркетингової діяльності підприємств хлібопекарської промисловості проводилося на основі узагальнення якісних і цільових характеристик основних видів хліба, що випускається досліджуваними підприємствами, та складених за даними маркуваннями хліба і офіційного сайту Інтернету. На основі отриманої інформації є можливість відмітити, що асортимент продукції, який випускається на підприємствах, досить високий і представлений трьома групами виробів: основні, лікувально-профілактичні та елітні хліби. Кожна з названих груп, своєю чергою, включає від 10 до 15 найменувань хліба, які постійно поновлюються, що є позитивним показником розвитку підприємств і їх великої уваги до асортиментності продукції, що виробляється. Слід відмітити, що при розробці нових видів хліба підприємства орієнтуються на споживчий попит, враховуються побажання споживачів продукції, що розкриває принцип орієнтації на споживачів і відповідність вимогам ринку.

Висновки

Отже, вирішення стратегічних завдань, пов'язаних із підвищенням ефективності роботи хлібопекарських підприємств, потребує формування всіх пропозицій в комплексну цільову програму підвищення якості продукції, яка дозволить поєднати стратегічні і тактичні цілі, завдання, засоби їх вирішення, а також наявні ресурси у підприємств.

Список використаних джерел

1. Барабанов В.В. Проблеми підвищення якості і конкурентоспроможності продукції в сучасних умовах / В.В.Барабанов // Довідник. Інженерний журнал. – 2008. – №4. – С. 45–48.
2. Белый Н.Д. Управление качеством промышленной продукции (проблемы теории, методологии и методик) / Белый Н.Д. – Ташкент. Фан, 1979. – 51 с.
3. Богатин Ю.В. Економічна оцінка якості і ефективності роботи підприємства / Богатин Ю.В. – М.: Видавництво стандартів, 1991. – 216 с.

4. Буднік М.М. Адаптація промислових підприємств до ринкових умов господарювання: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / М.М. Буднік. – Харків, 2002. – 14 с.

5. Кисельов В.М. Конкурентоспроможність виробничих товарів / В.М. Кисельов // Харчова промисловість. 2005. – №1. – С. 10–11.

6. Кочетов В.В. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції і виробництва / В.В. Кочетов // Стандарти і якість. 2007. – №7. – С. 62–64.

7. Лапидус В.А. Статистический контроль качества продукции на основе принципа распределения приоритетов / Лапидус В.А., Розно М.И., Глазунов А.В. и др. – М.: Финансы и статистика, 1991. – 224 с.

8. Лапидус В.А. Статистический контроль качества продукции на основе принципа распределения приоритетов / Лапидус В.А., Роз-

но М.И., Глазунов А.В. и др. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 224 с.

9. Лапидус В.А. Загальна якість в українських компаніях / Лапидус В.А. – К.: «Знання», 2002. – 432 с.

10. Мазур І.І. Управління якістю. 2-ге вид. І.І. Мазур, В.Д. Шапіро та ін. – Донецьк «Омега-Л», 2006. – 400 с.

11. Самсонова М.В. Статистические методы в управлении процессами организации / М.В. Самсонова // Методы менеджмента качества. – 2007. – №2. – С. 50–51.

12. Селезнева Г.Д. Экспертиза качества: Методическое руководство МВШЭ.МР–007–2003. Выпуск 10 / Под общ. ред. Красовского П.А. – М.: «Московская высшая школа экспертизы», 2003. – 85 с.

13. Шегда А.В. Менеджмент: Навч. посіб. / А.В. Шегда. – К.: Т-во «Знання». КО, 2002. – 583 с.

УДК 657.62:657.372

І.П. СКЛЯРУК,
аспірантка, Київський національний університет ім. Т. Шевченка

Аналіз прибутку та рентабельності діяльності підприємства

Розкрито особливості системи інтегральних показників для визначення кореляційно-регресійних залежностей факторів впливу на рентабельність. Побудовано багатофакторну мультиплікативну модель аналізу рентабельності діяльності підприємства та проведено її аналіз за допомогою інтегрального методу аналізу.

Ключові слова: інтегральний показник, прибуток, рентабельність, логарифмічний метод, інтегральний метод, багатофакторна модель, аналіз.

Раскрыты особенности системы интегральных показателей для определения корреляционно-регрессионных зависимостей факторов влияния на рентабельность. Построена многофакторная мультипликативная модель анализа рентабельности деятельности предприятия и проведен ее анализ с помощью интегрального метода.

Ключевые слова: интегральный показатель, метод, многофакторная модель, анализ, прибыль, рентабельность.

The peculiarities of integrated indicators for identifying the correlation and regression relationships impacts on their bottom line are described. Model of multiplicative built analysis of multiplication of profitability of the company and conducted its analysis using the method of integral are given.

Keywords: integral index, income profitability method of logarithmic, method of integral, model of multiplication of analysis.

Постановка проблеми. При проведенні будь-яких аналітичних досліджень, зокрема аналізу прибутку та фінансо-

вого стану підприємства в цілому, доцільно визначитися стосовно системи показників чи єдиного інтегрального показника. І те, і інше має свої недоліки і переваги. При орієнтації на єдиний інтегральний показник можуть виникнути труднощі методологічного характеру, хоча його практичне використання є доволі простим. Побудова системи показників навпаки – методологічно легко реалізується, але її використання на практиці ускладнюється через необхідність проведення громіздких розрахунків. Вони розкривають явище, що вивчається, у вигляді суми чи добутку декількох факторів, які визначають величину явища та функціонально залежать від нього.

Інтегральні (узагальнені) показники, що виводяться на основі ряду інших, хоча і досить різні за своїм економічним змістом та практичним призначенням, але успішно застосовуються для аналізу результативного показника. Крім того, інтегральні показники у своїй більшості є формалізованими, що дає змогу застосовувати в дослідженнях факторний аналіз і детерміновані кореляційно-регресійні методи і моделі.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Теоретико-прикладні розробки щодо побудови інтегральних показників та багатофакторних мультиплікативних моделей аналізу досліджувалися у працях М.І. Баканова [1], В.І. Голловка [2], Г.І. Купалової [3], М.В. Леснікової [4], А.Д. Шеремета [1], О.І. Черняка [5], Н.Г. Чумаченка [7], Ю.С. Цал-Цалко [6]. Разом з тим у зв'язку зі значимістю та необхідністю аналізу прибутку як кінцевого результативного показника діяльності, це питання залишається актуальним для підприємств різних видів діяльності.